

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

ŠVIETIMO,
MOKSLO
IR SPORTO
MINISTERIJA

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Projektas “Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas”

Pristatymo tema: Ekonomikos ir verslumo bendrosios
programos mokymosi turinio pristatymas

Pristatytojas: *Laima Girdauskienė*
2020 m. rugpjūčio 27 d.

Ekonomika ir verslumas

➤ 50 – 50

➤ 70 – 30

Projektas "Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas"

Tikslas

2008 m.

- **siekti, kad mokiniai įgytų ekonomikos pagrindų**, kryptingai ugdytųsi verslumo gebėjimus, formuotųsi ekonominį mąstymą, gebėtų tinkamai orientuotis ir sėkmingai veikti nuolat kintančioje ekonominėje aplinkoje.

Naujas

- **formuoti mokinių ekonominį mąstymą (suvokimą), supratimą** apie ekonominių procesų priežastinius – pasekminius ryšius, ugdyti inovatyviai mąstančią asmenybę, gebančią savarankiškai, aktyviai ir kūrybiškai veikti, įgytas žinias struktūruoti ir jas taikyti, priimti vertybinėmis nuostatomis grindžiamus ekonominius sprendimus, būti pilietišku ir atsakingu už asmeninį elgesį nuolat kintančioje aplinkoje.

Struktūra

- **orientavimosi rinkoje** veiklos sritis apima nuostatas, gebėjimus, vertybes ir žinias, padedančias mokiniams suvokti pagrindinius veikimo ir bendradarbiavimo rinkos ekonomikoje principus;
- **asmeninių finansų tvarkymo** veiklos sritis skirta asmeninių pajamų ir išlaidų tvarkymo pagrindams suformuoti ir pagrindiniams taupymo ir investavimo principams suvokti, suprasti žmogaus psichologinių savybių įtaką finansinei elgsenai.
- **verslo organizavimo ir verslumo gebėjimų ugdymosi** veiklos srityje analizuojama įmonės kūrimo, verslo organizavimo principai, verslo įmonių svarba žmogaus ir visuomenės gyvenime, ugdomi gebėjimai matyti galimybes/nišas rinkoje, kūrybiškai mąstyti, spręsti problemas, organizuoti išteklius taip, kad būtų patenkinti visuomenės poreikiai ir uždirbtas pelnas.
- **valstybės vaidmens ekonomikoje ir ekonomikos rodiklių nagrinėjimo bei vertinimo** veiklos srityje mokiniai supažindinami su valstybės funkcijomis ir įtaka subjektų ekonominiam elgesiui ir nacionalinei ekonomikai, ugdomi mokinių gebėjimai vertinti valstybės vykdomą ekonominę politiką, analizuoti makroekonominius rodiklius;
- **globalinių ekonominių procesų supratimo (dalyvavimo tarptautinėse rinkose)** veiklos sritis skirta tam, kad mokinys suvoktų ekonomikos procesus tarptautiniu mastu, vertintų ekonominės globalizacijos (tarptautinės prekybos, tiesioginių užsienio investicijų, darbo jėgos migracijos, tarptautinės technologijų sklaidos) teigiamus ir neigiamus padarinius ir ugdytųsi patriotinius jausmus Lietuvai, vertintų jos vietą Europos ir pasaulio ūkio sistemoje.

1-2 klasės, integruotas turinys

- **Socialinis ugdymas.** Pinigai; euras; prekių mainai; “norėti” – ne visada reiškia – “galėti”; žmonių migracija (emigrantai; imigrantai, reemigrantai); tradiciniai amatai Lietuvoje. Šalys – Lietuvos kaimynės. Pastebi, įvertina, nusako kokie pokyčiai vyksta artimiausioje gamtinėje ir socialinėje aplinkoje. Pateikia pavyzdžių iš savo gyvenamosios aplinkos kaitos. Papasakoja, kuo reikšminga viena ar kita profesija. Atskiria, kas gamina prekes, kas teikia paslaugas.
- **Dorinis ugdymas.** Neriboti žmonių poreikiai; savanaudiškumas; draugystė; dalinimasis; žmonės yra priversti rinktis, darbo pasidalijimas šeimoje, bendruomenėje, žmonių ydos ir dorybės, kaip jos pasireiškia rinkoje, ribotų išteklių pasaulyje. Pareigų pasidalijimas mokykloje, komandose.
- **Matematika.** Prekės kaina; graža; pinigų skaičiavimas; pirkiniai. Elementarių matematinių žinių ir gebėjimų taikymas skaičiuojant paprastus ekonominius objektus.
- **Gimtoji kalba.** Ateities svajonės, tikslai; pasakos ir rašinėliai pritaikyti temoms: paskatos, turtas ir skurdas, kaina, vartotojai.
- **Užsienio kalba.** Pasirinkimai ir pasekmės; profesijos; darbo pasidalijimas šeimoje, bendruomenėje - talkos; miesto įkūrimų legendos, naudojamų daiktų kilmės šalis.

3-4 klasės, integruotas turinys

- **Socialinis ugdymas.** Pinigai; euras; prekių mainai; “norėti” – ne visada reiškia – “galėti” ; žmonių migracija (emigrantai; imigrantai, reemigrantai); reklama; šalys – Lietuvos kaimynės; tradiciniai amatai Lietuvoje; bendruomenei naudingi verslo įmonių ir valstybės institucijų sukuriama darbai; nauji išradimai, jų poveikis verslui ir vartojimui; kaip uždirbami pinigai; iš kur gaunamos žmonių vartojamos gėrybės: maistas, drabužiai, būstas, elektros energija. Procesai, vykstantys artimiausioje aplinkoje.
- **Dorinis ugdymas.** Neriboti žmonių poreikiai; savanaudiškumas; draugystė; dalinimasis; žmonės yra priversti rinktis; pasekmės už savo veiksmus. Darbo pasidalijimas šeimoje, bendruomenėje. Pareigų pasidalijimas mokykloje, komandose, atsakomybė, empatija
- **Matematika.** Prekės kaina; grąža; pinigų skaičiavimas; pirkiniai. Skaičiavimai, palyginimai: pelnas; sąnaudos. Kūrybiniame procese mokomasi naudotis šiuolaikinių technologijų priemonėmis.
- **Gimtoji kalba.** Ateities svajonės, tikslai; pasakos ir rašinėliai pritaikyti temoms: paskatos, turtas ir skurdas, kaina, vartotojai, verslininkų savybės; reklama; akcijos.
- **Užsienio kalba.** Pasirinkimai ir pasekmės; profesijos; apsipirkimo sprendimai; prekių ir paslaugų kainos; užsakymai internete; veiklos planavimas; taupymo sprendimai; susipažinimas su kitomis šalimis; susipažinimas su Lietuva, išradimai.

5-8 klasės, integruotas turinys

- **Dorinis ugdymas.** Poreikių įgyvendinimas, laimė, svajonės ir galimybės; atsakingas elgesys; sąžinė, „šešėlinė“ ekonomika, žmogaus ir technikos santykis, savęs įprasminimas profesinėje veikloje, autoritetai, lygios teisės ir galimybės, empatija, užuojauta, stereotipai, solidarumas, socialinis teisingumas.
- **Gimtoji kalba.** Kalbos taisyklingumas dokumentuose; argumentuoti pasirinkimų motyvai; skelbimai, kvietimai, reklamos; pasekmių įvertinimas; verslininkų savybės; verslo etika, atsakingas elgesys; konkurencija; tarptautinių žodžių rašyba, tarimas, kirčiavimas. Pasakėčiose ir patarlėse atspindima ekonominė patirtis.
- **Informacinės technologijos.** Kompiuterinių objektų kūrimas, redagavimas, valdymas ir taikymas. Technologinių inovacijų pavyzdžių analizė ir praktinis taikymas, sprendžiant problemas. Technologinėmis priemonėmis kuriami mokomieji objektai, priemonės, inovatyvūs produktai. Informacijos paieška, kaupimas, apdorojimas ir taikymas. Excel skaičiuoklės naudojimas paprastų ekonominių užduočių atlikimui, nagrinėjamos Excel finansinės funkcijos. Statistinių duomenų vaizdavimas, skaitymas ir analizavimas, diagramos. Simuliacijos kompiuterinėmis programomis.

5-8 klasės, integruotas turinys

- ***Užsienio kalbos.*** Pasirinkimai , alternatyvos, laisvalaikis; profesija visam gyvenimui, išsilavinimas; darbo rinka; rizika; savęs ir šalies pristatymas; Europa, ES. Technologijų ir išradimų praeitis ir ateitis; kūno kalba; žiniasklaida ir jos poveikis; įžymūs žmonės; darbo pasidalijimas, pareigos. Ekonominių ir finansinių terminų naudojimas kalbant apie paslaugas, pirkinius, namų ūkį.
- ***Gamtamokslinis ugdymas.*** Žmonių įtaka gamtai; tarša ir pasekmės; draugiškos aplinkai technologijos, atsinaujinantys energijos ištekliai.
- ***Matematika.*** Namų ūkio ekonomika (sprendžiami praktiniai uždaviniai). Pinigų srautai (pajamos, išlaidos, disponuojamos pajamos). Procentiniai kainų pokyčiai (pavyzdžiui, ryšys tarp perkamo kiekio, kainos, patiriamų išlaidų, turimų pajamų). Nuolaidos, pabrangimai. Apskaičiuoja skolinimosi palūkanas. Esant konkrečiam mokesčio tarifui apskaičiuoja mokesčių sumą. Taupymas, investavimas. Vidurkis, skaičių apvalinimas, procentai, proporcijos. Valiutų kursai ir operacijos (vienos šalies valiutos vertę apskaičiuoja kitos šalies valiutos verte).

Projektas "Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas"

5-8 klasės, integruotas turinys

- **Geografija.** Išteklių, jų pasiskirstymas; valstybių ekonominiai skirtumai; ekonomikos sistemos; ūkių specializacija; prekyba ir jos apribojimai; regioninė geografija. Aptariamas ekonomikos išsivystymo lygio poveikis šalims, žmogui.
- **Istorija.** Darbo pasidalijimas įvairiais istoriniais laikotarpiais ir skirtingose vietovėse; išradimai palengvinę žmonių gyvenimą; senovės tradiciniai verslai. Mainai, pinigai; pinigų galia; valdžios funkcijos ir jų kaita įvairiais istoriniais laikotarpiais; Lietuvos užsienio prekybos istorija; Lietuva pasaulyje; Europos susivienijimas.
- **Dailė.** Pasirinkimai ir pasekmės; profesijos; patarlių iliustracijos; kūrybiniai darbai (hobi verčiame versu); išradimai dailėje.
- **Technologijos.** Pasirinkimai; pagrindiniai ekonomikos klausimai: ką? kaip? kam?; maisto produktų kaina; produktų pasirinkimas, nuolaidos; valgiaraščio sudarymas, tradiciniai lietuviški patiekalai. Kulinarijos praktika, darbo priemonių pasirinkimas; darbų pasidalijimas; technologijos siuvime, kulinarijoje; verslininko ir gamintojo skirtumai; tradicinių/savų rankdarbių pritaikymas kuriant savąjį verslą. Technologinių inovacijų, mažinančių taršą analizė, ekonominis vertinimas.

Projektas "Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas"

9/10 klasė , 37 pamokos (70/30 proc.)

Pasiekimų sritis: Orientavimasis rinkoje (6 pam)

- Ekonomikos samprata. Ekonominiai pasirinkimai. Makroekonomika ir mikroekonomika.

Dermė su geografija - ištekliai

- Alternatyvieji kaštai ir pasirinkimai.
- Rinkos modelis.

Dermė su geografija – ūkis, specializacija, ekonominės sistemos

- Pasiūla, paklausa, rinkos kaina.

Dermė su matematika

- Rinkos konkurencinė struktūra.

Pasiekimų sritis: Asmeninių finansų tvarkymas (5 pam)

- Pajamų šaltiniai, asmeninės pajamos, asmeninis biudžetas
- Veiksniai, darantys įtaką turto kaupimo, taupymo ir investavimo sprendimams.
- Finansinių įstaigų teikiamos paslaugos. Palūkanų norma.
- Savo finansinio tikslo pagrindimas skaičiavimais.
- Sudaro tam tikro laikotarpio asmens (ar šeimos) biudžetą.

Dermė su matematika

Projektas "Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas"

Pasiekimų sritis: **Verslo organizavimas ir verslumo gebėjimų ugdymasis (14 pam.)**

- Verslumas ir verslas, verslininkas ir vadovas.
- Verslo strategijos. Lyderystė. Verslininkas novatorius.
- Verslo organizavimo formos. Trūkumai, privalumai.
- Verslo finansavimas.
- Konteksto analizė ir problemos identifikavimas.
- Problemos analizė - sprendimo pateikimas. Rinkos tyrimas.
- Idėjos analizė - verslo planas.
- Idėjos įgyvendinimas:
  - įmonės tiekimo grandinė.
  - įmonės struktūra.
  - įmonės finansai.
  - marketingas.
  - prototipas.
  - pristatymas.
- Kolegų idėjų vertinimas.

Dermė su technologijomis, IT, menais, etika

Projektas "Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas"

Pasiekimų sritis: Valstybės vaidmens ekonomikoje ir ekonomikos rodiklių nagrinėjimas ir vertinimas. (5 pam.)

- Valstybės vaidmuo ekonominėje apytakoje.
- Viešosios gėrybės.
- Pagrindiniai makroekonominiai rodikliai.
- Mokesčiai į biudžetą. Valstybės biudžetas.
- Šešėlinė“ ekonomika, jos poveikis valstybės biudžetui.
- Fiskalinė ir monetarinė valstybės politika.

Dermė su matematika ir geografija

Projektas "Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas"

Pasiekimų sritis: Globalinių ekonominių procesų supratimas. (5 pam.)

- Atviros ekonomikos modelis.
- Globalizacijos procesai, jų privalumai ir keliamas pavojus nacionalinei ekonomikai.
- Tarptautinės prekybos nauda ir patiriami nuostoliai. Mainai. Šalių specializacija.
- Valiutos. Šalies mokėjimų balansas.
- Europa ir Lietuva pasaulyje. Kaimynystės politika.
- Europos susivienijimas.

Dermė su matematika ir geografija

Projektas "Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas"

Integracija į kitus dalykus:

- **Dora.** Verslo etiketas. Vartotojų teisių apsauga. Bendravimo būdai. Konfliktų sprendimo būdai. Kūrybiškas problemų sprendimas. Gebėjimas dirbti komandoje. Rizikos situacijos, gebėjimas įžvelgti pasekmes. Klausymosi menas. Elgesys su viršininku. Atsakomybės prisiėmimas. Autoritetai. Skurdo mažinimas. Skirtingos socialinės grupės. Vartojimo kultūra. savęs įprasminimas profesinėje veikloje. Pagarba tautiniams skirtumams. Tautos vertybės. Individo ir minios santykis. Socialinė atsakomybė.
- **Gimtoji kalba:** tarptautinių žodžių, ekonominių terminų rašyba ir tarimas. Viešoji kalba.
- **Užsienio kalbos:** ekonomikos terminų vartojimas. Šiuolaikinės informacijos priemonės: reklama, internetas – prekių ir paslaugų pristatymo priemonės. Verslo pavyzdžių nagrinėjimas (paslaugos, parduotuvės, pirkiniai).
- **Informacinės technologijos:** asmens duomenų apsauga (duomenų kaupimas, tvarkymas). Statistinių duomenų pateikimas lentelėse ir grafinis atvaizdavimas. Rinkos tyrimų rezultatų analizė ir grafinė interpretacija. Simuliacijos kompiuterinėmis programomis. Mokymasis naudotis interaktyviais asmeninių finansų valdymo įrankiais. Mokymasis saugiai apsipirkinėti internete. Naudotis e-banko paslaugomis, žinoti pavojus.
- **Istorija:** žmogaus teisių ir laisvių atsiradimas. Ekonominių sistemų raida istorijos kontekste. Didžioji depresija JAV, jos poveikis pasaulio ekonomikai.
- **Žmogaus sauga:** darbo sąlygos ir apmokėjimas.
- **Pilietiškumo pagrindai:** “šešėlinės” ekonomikos klausimai, mokesčių vengimas. Taupus išteklių naudojimas, atsakingas vartojimas.

Projektas “Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas